

OPAS MELANOOMAAN SAIRASTUNEELLE**Leikkaus**

Sinulta on leikkauksella poistettu pahanlaatuinen ihosyöpä, melanooma, ja suoritettu vartijaimusolmuketutkimus (tarvittaessa poistettu laajemmin sairastuneet imusolmukkeet). Leikkauksen jälkeen saat ajan syöpätautien erikoislääkärille, joka arvioi mahdollisen lisähoidon tarpeen. Arvioon vaikuttavia seikkoja ovat kasvaimen koko, syövän levinneisyys ja sen uusiutumisriski. Lisäksi leikkauksesta toipuminen, ikä ja mahdolliset perussairaudet huomioidaan hoitopäätöksessä.

Liitännäishoidot (ei-levinnyt melanooma)

Leikkauksen jälkeen hoitoa voidaan täydentää lääke- ja/tai sädehoidolla, jos uusiutumisriski on korkea.

Sinun kohdallasi harkitaan yksilöllisesti, onko tarpeen käynnistää lääkehoito ja millainen se on. Erityisen korkean uusiutumisriskin syövässä voidaan harkita ns. immunologista hoitoa. Tämän liitännäishoidon tarkoituksena on tehostaa kehosi omaa puolustusmekanismia syöpää vastaan. Immunologisen hoidon sivuvaikutukset voivat olla moninaisia ja keskustele niistä vastaanotolla lääkärisi kanssa. Hoito annetaan polikliinisesti tiputuksena suoneen 2-6 viikon välein vuoden ajan.

Vaihtoehtona tälle hoidolle on tietyissä melanooman kasvaintyypeissä antaa uusiutumisriskiä pienentämään vuoden hoito tableteilla.

Uusien lääkkeiden osalta lääkäri arvioi, onko kohdallasi tarvetta lääkehoitotutkimukseen.

Sädehoito

Sädehoito voi olla yksi leikkausta täydentävistä hoitomuodoista silloin, kun melanooma on lähettänyt etäispesäkeitä alueellisiin imusolmukkeisiin.

Sitä voidaan käyttää myös melanooman oireenmukaisena hoitona (etäispesäkkeitä aivostossa tai luustossa, jotka aiheuttavat kipua tai murtumavaaran).

Sädehoito toteutetaan sädehoitoyksiköissä, joista lähimmät sijaitsevat Vaasan keskussairaalassa ja Oulun yliopistollisessa sairaalassa. Jos syöpätautien erikoislääkäri katsoo sinun hyötyvän sädehoidosta, hän laatii lähetteen valitsemaasi sairaalaan. Ajasta ilmoitetaan sinulle kirjeitse. Sädehoito annetaan yleensä viitenä arkipäivänä viikossa ja se kestää kerrallaan muutamia minutteja, mutta luuston alueella kertasädehoitokin on mahdollinen. Sädehoidon kokonaiskesto siis vaihtelee.

Sädehoidon aikana voit asua sairaalan potilaskodissa tai kulkea hoidoissa kotoa käsin, jolloin kulkuyhteydet korvataan yleisen kulkuneuvon mukaan (juna, linja-auto, Kela-taksi). Oman auton käytöstä on syytä keskustella Kela:n virkailijan kanssa.

Jos olet huonokuntoinen (et kykene esim. itsenäisesti liikkumaan jalkojen toimintakyvyttömyyden vuoksi), lääkäri voi harkiten kirjoittaa todistuksen matkoista taksilla (henkilökohtainen).

Lääkehoito (levinnyt melanooma)

Jos levinneisyystutkimuksissa todetaan melanooman lähettäneen etäispesäkkeitä (esim. keuhkot, sisäelimet ja luusto), arvioidaan poistetun pahanlaatuisen luomen, melanooman, erityistutkimusten (patologia) perusteella, millaista lääkehoitoa sinulle suositellaan. Polikliinisenä tiputuksena annettavia ns. immunologisia hoitoja voidaan tarjota hyväkuntoiselle potilaalle hidastamaan sairauden etenemistä. Joskus melanooma on tyypiltään nopeakulkuinen ja ollessaan ns. BRAF-positiivinen, voivat suun kautta otettavat tablettihoidot (ns. BRAF-estäjät) tulla kyseeseen. Joskus perinteinen solunsalpaajahoido voi tulla kyseeseen.

Vointiasi ja laboratorioarvoja seurataan säännöllisesti hoidon aikana. Lääkäri arvioi kohdallasi yksilöllisesti lääkehoidosta saadun kokonaishyödyn haitat huomioiden. Röntgentutkimuksien ajankohdista saat tietoa sairaanhoitajalta ja tutkimustuloksen kuulet hoitavalta lääkäriltäsi.

Hoidon sivuvaikutukset

Leikkauksen jälkeen saattaa poistettujen imusolmukkeiden alueelle ilmaantua turvotusta. Neuvomme sinua, kuinka tätä voidaan hoitaa.

Syöpähoidot (lääkkeet, sädehoito) voivat aiheuttaa hyvinkin erilaisia sivuvaikutuksia (muutoksia veriarvoissa, vatsavaivoja/virtsavaivoja, oireita iholla/limakalvoilla, hiustenlähtöä, väsymystä, ruokahaluttomuutta, pahoinvointia, mielialan laskua, diabeteksen puhkeamista, kilpirauhasen vajaatoimintaa, sydämen rytmihäiriötä jne). Saat kohdallasi yksilöllisesti tietoa sivuvaikutuksista sekä niiden hallinnasta.

Iho on syytä suojata auringon valolta.

Tukipalvelut

Pyrimme auttamaan sinua kaikin mahdollisin keinoin, jotta suunniteltu hoito toteutuu. Hoidon ajaksi sinulle kirjoitetaan tarvittaessa sairausloma. Osa lääkkeistä on kokonaan korvattavia (lääkäri laatii B-lausunnon Kela:lle). Saat mukaasi syöpään, sen hoitoihin, ravintoon ja esim. sosiaalisiin etuisuuksiin liittyvää kirjallista materiaalia. Sinulla on mahdollisuus keskusteluun myös psykiatrisen poliklinikan henkilökunnan kanssa. Tarvittaessa järjestämme käynnin sosiaalityöntekijän vastaanotolle.

Seuranta

Seuranta on yksilöllinen ja riippuu uusiutumisarvokistista. Uusiutunutta ja edennyttä melanoomaa sairastavat potilaat jäävät seurantaan syöpätautien poliklinikalle.

Yhteystietoja

Syöpätautien poliklinikka on avoinna maanantaista torstaihin klo 8.00 – 15.30 ja perjantaisin klo 8.00 – 14.30. Halutessasi voit ottaa yhteyttä sairaanhoitajaan.

Puhelinajat ma – pe klo 9.00-11.00.

Voit myös jättää takaisinsoittopyynnön puhelimeen puh. 06 826 4229 klo 7-14 (ma-to) ja klo 7-13 (pe).

[Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus | Mellersta Österbottens social- och hälsovårdssamkommun](#)